

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. măcelarilor Nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Viitoriul Austro-Ungariei

de Prof. W. Schücking.

I.

E o apariție curioasă, să vedem, cât de puțin interes mai adâncit și cât de puțină pricepere există la noi (cei din Germania) față de situația internă politică din Austro-Ungaria, și cei de un sânge cu noi de dincolo se tânguesc cu drept cuvânt asupra acestui lucru.

De obicei se aud la noi (în imperiul german) numai două păreri cu privire la viitorul acestei ființe de stat (Austro-Ungaria). Ori că suntem stăpâniți de ideea, că în cele din urmă totuși va succeda germanismului, pe lângă o unitate și energie corespunzătoare, să învingă, fie singur, fie în comunitate cu Ungarii, celelalte seminții, cari reclamă drepturi, ori apoi de pesimismul, că ființa aceasta comună (Austro-Ungaria) trebuie să se prăbușească sub greutatea chestiei de naționalitate, când apoi provinciile germane vor cădea dela sine în poalele imperiului german.

În realitate și una și alta dintre aceste idei e o — nebunie.

Eu am arătat la alt loc (în broșură), că în interes general al culturii, tot așa ca și în interes special al germanismului, zace, atât aici, cât și dincolo (în Austro-Ungaria), ca monarhia austro-ungară să existe și pe mai departe. Tot așa am arătat, cum și motive adânci economice pledează în mod imperios pentru aparținerea laolaltă politică și pe mai departe a țărilor cari o compun. Ideea însă, că această aparținere poate să fie asigurată prin aceea, că germanismul — cu toate că în partea austriacă a monarhiei el nu formează decât a treia parte a populației, — asupra

*) Acesta e ultimul capitol din broșura învățatului profesor de drept din Marburg, — intitulată „Problema naționalității”.

politicește celelalte națiuni, e absurdă, mult chiar ferice e abandonată de mulți din cei de intelectuali țării.

Pe temeliiile asupririi nu se poate construi stat modern cultural, cu participare constituțională din partea poporului la exercitarea puterii de stat. Lucrul acesta l-a prevăzut, cum spuneam, și Metternich, de aceea a împedat el formarea statului modern. Iar programul lui Schmerling, dela anul 1861, de a se împreuna libertatea politică cu germanizarea, a făcut fiasco rușinos. Criza dela anul 1866 a reclamat imperios un nou program. Capetele luminate de atunci știau bine, că pentru zilele acelea cari sunt trebuințele statului. Într'un articol publicat la 10 Ianuarie 1867 stabilește poetul Ferdinand Kürnberger următorul program: „Desvoltare liberă pentru toate națiunile. Republică federativă, cu cap monarhic. O uniune de state austriace, cu o singură chestie comună: apărarea în afară. Înăuntrul facă fiecare ce-i place. Guverneze-se singure toate popoarele”.

În locul acestui program a fost acceptată transacția lui Beust și Deák, cu nefericitul dualism. Pe când mai înainte Ungaria era încunjurată din toate părțile de teritorii imperiale, și abia forma a treia parte din monarhie: i-s-a dat acum și Ardealul, și Voevodina, și confiniile militare, apoi Croația și Slavonia, astfel, ca Ungaria să formeze jumătatea mai mare a monarhiei, ca stat suveran, iar restul celorlalte teritorii imperiale a fost folosit pentru croirea unei formațiuni neistorice, căreia nu i-s-a putut da alt nume decât: „Regatele și țările reprezentate în senatul imperial”, și ambele aceste state au fost decretate de egal îndreptățite.

La această organizare nouă de lucruri a fost surprinzătoare favorizarea în mod extraordinar a maghiarimei atât de umilite la 1849. Decizătoare pentru acest lucru au fost motivele politice externe. Ideea

conducătoare era: răsbunare față de Prusia! Sub greutatea acestui punct de vedere s'a manifestat prevenirea față de Ungaria, pentruca sprijinul ei militar să fie asigurat pentru toate eventualitățile.

Cele două state create în mod artificial de ambele părți ale Leithei aveau să fie astfel aduse la putere de viață, că într'o parte Germanii, în cealaltă Maghiarii aveau să fie domnii și stăpâni, îndreptățiti să asuprească și să înghită celelalte naționalități. În interesul Maghiarilor a insistat mult contele Andrassy cu ocaziunea pertractărilor purtate în chestia transacției, ca în Austria, Germanii să fie puși la conducere, nu din iubire desinteresată față de Germani, ci pentruca un eventual bun exemplu despre respectarea dreptății în Cisleithania să nu strice retele moravuri în Transleithania. Astfel au ajuns să domnească două popoare ale Austro-Ungariei, din zece: Germanii și Maghiarii, iar celelalte opt au fost condamnate să fie înghițite de stăpânirii lor.

Firește, lucrul n'a mers ușor, și deja la 1869 a trebuit să se dea, prin o ordinațiune referitoare la limbă, o autonomie relativă Polonilor din Austria, întocmai cum s'a dat și în Ungaria, la 1868, Croaților. Ceialtați însă, Cehii, Rutenii, Românii, Slovenii, Sârbii și Italienii, au rămas fără drepturi, iar în Austria Polonii privilegiați au primit în stăpânire pe Ruteni, în Ungaria Croații privilegiați pe Sârbi, în scopul de a-i asupri naționalicește. Astfel deci există în întreaga Austro-Ungarie două națiuni, cari stăpânesc, și șase, cari sunt stăpânite și despoiate de drepturi.

Constituția aceasta, cu totul arbitrară și nedreaptă a monarhiei dela Dunăre, dualismul din anul 1867, explică toate neînțelegerile interne ale ei. Maghiarii, deveniți mari și tari în mod artificial, în urma transacției lui Beust și Deák, se năzuesc să domneze și în chestii comune,

și amenință cu desfacerea uniunii reale, iar în interiorul ambelor state cele două națiuni domitoare, Germanii și Maghiarii, poartă luptă cu celelalte, asuprite și doritoare și ele de a fi egal îndreptățite și de a lua parte la conducerea de stat.

Și murmurul și nemulțămirea acestor națiuni apăsate devine din zi în zi tot mai sgomotoasă. Pentrucă deși statistica științifică așa arată, că pe teritoriul locuit de naționalități nu s'a făcut de o sută de ani și mai bine nici o schimbare cu privire la numărul sufletelor, totuși în ambele state națiunile asuprite au făcut o surprinzătoare înaintare pe terenul cultural. Nu e adevărat aceeace spun unii naționaliști germani, că Cehii s'ar fi înmulțit în Praga și în jurul orașului Praga în mod înspăimântător față de progresul pe care l-au făcut Germanii ca număr; dar adevărat este, că față de trecut Cehii stau astăzi pe o treaptă culturală cu mult mai înaltă, și din acest motiv poporul ceh iasă la iveală și se validează.

Oricât de supărăcioase să fie certele născute din acest motiv, totuși trebuie să recunoaștem și noi, Germanii, îndreptățirea unor astfel de năzuințe. „Pe pomul omenimei stă floare lângă floare”, — a spus marele nostru poet revoluționar. Să ne bucurăm deci gândindu-ne, că mulți muguri noi de pe acest pom au înfrunzit în deceniile din urmă, pe teritoriul monarhiei austro-ungare! Și încă așa zicând — peste noapte! Căci despre acești muguri scrie Gumplovitz următoarele: „Fericiți sunt că sunt nepoți”... Adeocă nepoți în cultură. În epoca teascului și a aburului, ridicarea acestor nepoți în cultură e surprinzător de repede făcută, mai ales când ne gândim, că se spune într'un loc, din partea unui bărbat bine cunoscut, că la anul 1848 întreaga inteligență cehă putea fi adăpostită sub un singur acoperământ. Și acum cât e de numeroasă!..

FOIȘOARĂ.

Biserica gr. or. din Săcădate.

De I. Poșca, paroh în Cleweland O.-America.
(Fine.)

Ca cea mai veche carte în biserică noastră amintesc Catavasiul greco-român, care a dispărut numai în zilele din urmă. Din ce an va fi fost, nu se știe, numai că a fost mai vechiu ca toate celelalte.

Căzania lui Varlaam, tipărită în 1643 la Trei-Ierarchi în Iași. Lipsese începutul și sfârșitul.

„Chiriacodromion”, sau Evanghelie învățătoare... în limba românească diortosită, sub Leopold, cu blagoslovenia mitropolitului Atanasie 1699.

„Triodion” 1726, tipărit în Muntenia sub mitr. Daniil.

„Triodion” 1731 dela Inochentie Ep. Râmnicului.

Dela mitr. Neofit din Kryt:

a) Sf. și D. nezeesească Evanghelie 1742.

b) Pentecostarion 1743.

c) Apostolul 1743.

La apoteol e mai adăugat un manuscris, care cuprinde „Apocalipsul lui Ioan Evangelistul” și un comentariu al Apoca-

lpsului, apoi o predică din Daminea a doua a postului mare, istoricul epistolelor apostolești și cuvânt de încheiere. Manuscrisul e o traducere făcută după un text slavonesc din 1711, în București, la anul 1742, de „Logofătul Mateiu Voileanul”.

D. nezeeseștile și sfintele liturghii din anul 1729.

Căzania ale lui Ilie Meniat 1742.

Margaritarele lui Zlataust 1746.

„Propovedanie” fără început și fără sfârșit, scris cu cerneală pe pagina 7. Această propovedanie s'a tipărit în Sas Sebeș 1683 Septembrie 7 cu porunca și îndemnarea Mării Sale Apafy Mihaiu”.

Un manuscris format mic „învățătura cum se cetește psaltirea” și „pentru polileu”, apoi câteva cântece și rugăciuni. Nu se știe când s'au scris.

Un manuscris dela „papa Toma” din 1810: cântări religioase și „povestea lui Alexandru Machedon”.

Învățătura să tragem și de aici. Noi cei de astăzi nu știm preții cărțile, pe cari înaintașii nostri le-au procurat pe seama bisericilor noastre, nici nu voim a cunoaște valoarea lor, atât de mare pentru prezent și viitor, ca cunoscându-o să le grijim ca ochii din cap, și adunându-le din toată Transilvania să înzestram muzeul Asociației cu o astfel de bibliotecă veche bisericască, ca cronicarii oari mai

rătăcesc pe acolo să nu privească la păreți, ci să se delecteze în cărțile și scrierile bătrânești, și să dea, — nu loruși, ci nouă și urmașilor nostri, — povești, pe cari noi nu ni le putem da. Și dacă s'ar mai rătăci și vre-un străin pe acolo, s'ar putea convinge, că Românii știau cetii și scriau foarte frumos și în vremea veche, nu numai astăzi.

*

Porunca Mântuitorului: „Tot cel ce se închină, să se închine cu duhul și cu adevărul” ne face să vedem și chiar să credem, că rugăciunea și închinarea e primită dacă ar fi făcută în ori și ce loc, numai să fie „cu duhul și cu adevărul”. Și au crezut-o și înaintașii noștri, ca și noi, dar au știut și ei, că în biserică, lumina colorată ori chiar necolorată a candelelor și luminărilor, fumul de tămâie și smirna, cântările evlavioase și îndosebi icoanele frumoase, cari reprezintă anumite momente din viața lui Isus, s'u din viețile sfinților, predispuși pe om cu mult mai mult spre evlavie și spre îndreptarea gândirilor la acela, înaintea căruia se pleacă genuchele noastre.

Și conducătorii bisericii din Săcădate au și putut și au și știut înzestra biserica aproape mai frumos ca noi cei de astăzi. Poate înainte cu o sută de ani va fi fost oadelnița de argint prea scumpă, potirul de aur prea bădător la ochi (se păstrează încă obiecte de lemn) și multe

din cele de azi nu vor fi fost pe atunci dar totuși au avut și ei multe bune și frumoase, ce ne lipsesc astăzi nouă. Doar cu toții ne aducem aminte de pictura de pe cupola bisericii noastre, și cei mai bătrâni țin minte și de când era pictată toată biserica în același fel. Și mult m'eș bucura dacă eș ști, că pictura de acum se aseamănă numai cu cea veche, și că la întoarcerea mea din America, intrând în biserică eș vedea niște mucenici adevărați, cari să-ți spuie, când îi privești, ceea ce trebuie să spună o icoană.

Și bucuria mi-ar fi și mai mare, când în locul icoanelor catolice, pe cari le-am lăsat în biserică — la plecarea, — aș afla de cele ortodoxe, iar în locul celor ortodoxe, pictate pe sticlă de nu știu ce pădurar, aș afla iarăși icoane barem cu chipuri de oameni normali, dacă nu cu sfinți adevărați, dovedind prin aceasta că și noi știm preții ce e al nostru, și și noi înțelegem ce înseamnă frumos.

Da! da! S'a ruinat mănăstirea, s'au împrăștiat călugării, cari în liniștea pădurilor, în „Poiana-Părului” își petreceau viața cucernică, ocupându-se cu scrisul și cu zugrăvitul. În locul lor s'au ridicat Jidani, cari în loc de cărți bune împart pe sate tot felul de cărți rele, și în locul icoanelor de o frumusețe rară, dau tot felul de icoane schimonosite, ba mai mult, oamenii în loc să cumpere pe sf. George, cumpără pe Ștefan regele Ungurilor, și în

Din parlament. Ministrul de finanțe a prezentat dietei proiectul de lege despre prelungirea privilegiului băncii austro-ungare până la finea anului 1917. Atât acest proiect de lege, cât și indemnizarea, asupra căreia decurge discuția în dietă, au să fie votate până la finea anului. La discuția asupra indemnizării a luat cuvântul și deputatul naționalist român *Dr. Ștefan C. Pop*, și a motivat neîncrederea partidului naționalităților în actualul guvern, căruia nu-i poate vota indemnizarea.

Numirea reuniunilor noastre. Ministrul nostru de interne a adus săptămăna trecută o hotărâre de însemnătate mare principiară pentru noi, Românii, și anume, cu privire la numirea reuniunilor sociale, înființate de noi. Anume, la Panciova, în Bana, au înființat Românii un „cor vocal român” și o „reuniune a femeilor române”, pentru urmărirea scopurilor precizate în statute. Fiind înaintate statutele la minister spre întărire, a fost dificultată din partea ministerului numirea de „român” și „române” în titlul acestor două reuniuni, din motivul, că în înțelesul ordinațiunii ministeriale, numărul 1508 din 1875, aceste numiri se pot folosi numai la reuniuni literare și culturale, nu însă la cele de caracter politic ori social. Cei din Panciova au fost provocați deci să ștergă din titlul reuniunilor lor cuvintele „român” și „române”, căci altcum statutele nu vor fi aprobate. Ei s'au adresat însă cu o nouă rugare ministerului, prin domnul avocat *Dr. Emil Babeș*, care apoi a esoperat reasumarea hotărârii de mai înainte ministeriale, și aprobarea statuteelor, cu întregul titlu original al reuniunilor, deci: „corul vocal român din Panciova” și „reuniunea femeilor române din Panciova”. Acest caz de precedentă va putea servi de bun argument și altora, cari ar ajunge în asemenea situație, ca Românii din Panciova.

Din protopresbiterate.

Conferența preoțască a tractului Agnita.

Conform convocării oficiului protopopesc, ne-am întrunit preoții tractului Agnita în Bendorf la 12/25 Septembrie a. o. pentru ținerea conferenței anuale, despre care voesc să vorbesc în acest raport.

La orele 9 eram toți preoții în sfta biserică, — de curând renovată și pictată frumos, — unde am ascultat împreună cu poporul numărul sfta liturgie și predică.

După terminarea acestora ne-am întrunit după o scurtă pauză — în localul școlii, unde s'a ținut ședința.

Încărunțitul în lupte și fapte bune, vrednicul nostru șef *Ioachim Muntean*, prin o vorbire în care ne îndeamnă la unire și dragoste, deschide ședința.

Se urmează conform programului, se alege notar părintele *Mețianu*, iar membri de încredere *G. Borzea* și *I. Părău*.

Se constată cu bucurie că e absent numai un singur preot.

La discuția asupra serviciului divin au luat mai mulți cuvântul, toți însă cu gândul de a vedea odată uniformitate în serviciul divin. Se constată, că preoții celebranți: *Nicolae Gavrea*, *Ioan Petrișor* și *Ioan Floca*, au servit pompos și demn. După unele observări și lămuriri făcute de presidiu, discuția se încheie și se deschide

loc să cumpere pe sf. Dumitru, cumpără pe Carol cel mare, regele Francilor ș. a. Și apoi le mai dăruiesc și bisericilor! Și acest soi de icoane se înmulțesc din zi în zi, iar cele vechi iarăși, în loc să se trimită la Muzeul Asociațiunii, se aruncă.

Nu numai la noi în Săcădate e așa, ci aproape în toate satele noastre.

Iar în biserică din Săcădate, dacă sunt icoane, cari se pot numi frumoase, apoi acele sunt foarte vechi, și sunt puse oam la o parte, dacă nu aruncate de tot în prășarie.

Ele sunt pictate toate de călugării, cari se adăposteau la mănăstirea noastră, și la celelalte mănăstiri din apropiere, pe câte o tablă de lemn, purtând inscripții grecești sau slavonești. Multe dintre ele n'au valat, iar pe altele se cunoaște bine anul încă și acum.

Din anul 1761 avem 4 icoane. Dintre aceste 2, Isus și Ioan Botezătorul, au o înălțime de 80 cm. și lățime 50 cm., celelalte 2 sunt ceva mai mici. Toate patru sunt lucrate de o mână dibace, cu colorii vii, în câmp auriu, sau albastru. Cea mai veche icoană, care are dat sigur, e din anul 1756 Ian. 25. Un tânăr frumos îmbrăcat în haine de soldat, ține în mână sulța și crucea. Lângă el doi pomi, unul înmugurit, altul infrunzit. Un înger îi pune pe cap o cunună de flori de primă-

discuția asupra predicii, rostită în mod de tot demn de preotul din Vărd, *Eugeniu Muntean*. S'a discutat asupra predicii („Iubirea ca virtute teologică”) atât ca fond cât și ca forma, și se enunță că ea, atât din punct de vedere dogmatic al scopului, cât și ca predare corectă, a satisfăcut pe toți și se aduce mulțumită protocolară predicatorului.

Aici s'a văzut puterea cuvântului și în biserică noastră, căci s'a observat lacrimi și în ochii preoților, iar poporul sorbea cu privirea pe predicator.

Conținutul predicii s'a și potrivit stărilor din comună. Și să stau puțin aici. Preotul localului *Nic. Gavrea*, fost administrator protopopesc, a muncit pe toate căile spre binele acestei parohii. Lăsa cerșit el însuși bani, umblând din comună în comună, pentru ca să le renoveze biserică, le-a plătit competențe peste competențe, i-a învățat binele, și acum poporul ademenit s'a îmbulbat și răsplătește la bătrânețe cu neascultare. Oare asta să fie răsplata preoților?!

A fost deci potrivită învățătura predicatorului, de a iubi pe preoți și a le da ascultare.

— Ordinațiunile oficiale se iau la cunoștință.

Preotul *Petrișor* cetește în numele comisiei „pentru prezentarea unui proiect de statute pentru tinerimea jună” un proiect, după statutele ce le folosesc Sașii.

Acestea se predau tot fostei comisii, care să vină apoi la anul viitor — după ce va consulta și proiectele ce le vor înainta preoții — cu un statut hotărât.

Și e de dorit, ca să dea mai multă atențiune tinerimii noastre, căci America și servitorimea strică mult în aceste părți.

Preotul *Bonea* prezintă în numele comisiei un raport general despre săvârșirea diferitelor servicii divine, pentru introducerea uniformității serviciilor preoțești și taxele stolare. Nu a putut veni însă cu o propunere sau lucrare hotărâtă, fiindcă nu s'au trimis din tot localul rapoarte. Rămâne, ca aceasta să se facă până la finea anului curent, pentru a se putea dezbate chestia aceasta în conferența anului viitor.

Operatul ce era să l elaboreze o comisiune compusă din cei mai în vârstă preoți — referitor la trecutul tractului Agnita, — din cauză că la aceasta ei trebuie mai mult studiu și informații multe, să decide a se trimite din partea fiecărui preot în formă de monografie un raport în sensul acesta, despre comuna sa, pentru a se putea compune o monografie completă.

Ideea aceasta, cred eu, e sănătoasă, căci la dreptul vorbind mulți nu ne cunoaștem trecutul tractului, ca să prețuim prezentul.

Și așa și la parohii.

S'a discutat apoi asupra dotațiunii preoțești nu din destul satisfăcătoare pentru toți preoții, asupra dreptului de reducere de prețuri pe linia ferată și diurne la conferențe, rugând pe Venerabilul Consistor pentru intervenire în scopul acesta. Prezentul, după unele clarificări liniștitoare, pune la ordine punctul ultim din program, la care conferența decide, că conferența anului viitor să se țină în *Noorich*. Cu predica se vor pregăti 3 inși, denumiți de oficiul protopopesc. Se va predica și sbiciui retele de acolo „betia și luxul”.

Preotul *Constantinescu* exprimându-și dorința de a asculta și vre o temă, ca d. e.

vară. Icoana ne prezintă pe sf. George, și poartă următoarea inscripție: *Ο Άγιος μεγαλομάρτυρ Γεώργιος*. Mai sunt apoi două icoane din 1832, reprezentând fiecare câte 4 prasnice, de asemenea provăzute cu inscripții grecești.

În biserică unită cele mai frumoase icoane de asemenea sunt cele dinaintea de unire, provăzute cu inscripții slavonești și grecești. Dinaintea de 1700 este icoana sf. George, dată de pomană bisericii din Săcădate de (șters).

Începând dela anul 1800 încoace, din ce ne apropiem mai mult de prezent observăm, că ele pierd tot mai mult din frumusețea. Și trebuie să-ți cadă greu, când asăzi găsești icoane cu inscripții latine, franceze, germane, ungurești, icoane pe cari numai noi cei de astăzi le-am introdus în bisericile noastre.

Am povestit istoria bisericii din Săcădate, dupăcum o am auzit din gura bătrânilor, și dupăcum o am aflat în alte cărți istorice și în însemnările cărților bisericesti, în nădejdea, că fac bine, ca cei de o seamă, ori chiar mai tineri decât mine, să iee îndemn de a face și ei asemenea încercări, iar Săcădateșilor le dau o pildă bună de a scoate învățături bune din trecut pentru viitor.

„Principiile de cari are să fie condus preotul la mărturisire”, conferența îl denumește pe dânsul încredințându-l cu luarea temei pentru conferența anului viitor.

Terminate șgedințele prezidentul încheie ședința, dorind fiecăruia sănătate, pentru a ne putea întruni iarăși întrăriți, în anul viitor. Preoțimea răspunde cu „să trăiască”.

Masa comună s'a ținut în casele părintelui *Gavrea* din loc, fiind găzduiți sincer și afabil din partea d'ui și doamnei preotese. Am sărbătorit pe acești doi bătrâni ai casei, dorindu-le încă ani mulți fericiți. Ne-am adus aminte apoi de preabunul arhieru *Ioan*, prin frumosul toast ridicat de domnul protopop. S'a mai toastat pentru șeful tractului, pentru inteligența din *Bendorf*, predicator și pentru frățietate. Ne am depărtat apoi fiecare la ale sale.

Un preot.

Conf. preoțască a tractului Avig.

Conferența preoțască a tractului Avig, s'a ținut în comuna Oprea Cârțișoara în 21 Octombrie st. v.

Alegerea acestei comune, ca loc pentru ținerea conferenței preoțești, își are însemnătatea s'a îndoită: întâi, fiindcă această comună — care stă în presjma edificării unui nou și mai încăpător Sion — tocmai în ziua conferenței și-a pus bază fondului de edificare, a doua, fiindcă vrednicul ei paroh *V. Vulcan*, să adăpostește azi tocmai în casele grofului *Teleky*, unde în alte vremuri să croiau planuri dușmănoase contra bisericii și neamului nostru.

Furtuna cea mare — care s'a deslăntit în noaptea premergătoare conferenței asupra Țării Oului, părea că o să ne împedice dela participarea la conferență, însă rând pe rând scosese căruțele din toate părțile, iar la începutul liturgiei sunt (afară de 4:) toți de față.

Serviciul divin — ca cel dintâi punct al programului — a fost oficiat de tinerii preoți *P. Borza* și *G. Paștea*, asistând la el, pe lângă preoțimea din tract întreg poporul din comună, cecece a dat conferenței un colorit de sărbătoare. Predica — absentând părintele *Mușat* — a fost ținută de către domnul protopop *Căndea* care cu citate din sf. scripură și cu exemple vii: bisericile din *Porumbac*, *Săcădate* și *Sebeșul superior*, îndeamnă oamenii să jertfească pentru casa *Dlui*, și să nu i fie rușine nici celuice va da puțin, căci și dela acela va fi bine primit darul, ca și banul văduvei. Efectul acestei predici a fost mărit prin părintele *Trandafir Dragomir* din *Arpașul de jos*, care și de astădată și a arătat dragostea față de biserică, donând într-o pomenire neuitatei sale soții o acție — azi în valoare de 250 cor. — dela banca din *Cârțișoara* și punând astfel temelie „fondului pentru edificarea bisericii din *Oprea Cârțișoara*”.

După serviciul divin să deschide în școala profesională din loc conferența prin șeful tractului; să constată cei prezenți (absenți 4) și să constituie biroul, alegându-se notar diaconul *Andrei Galea*, care pentru primădată și face apariția în conferență, iar barbatii de încredere *V. Vulcan* și *I. Manda* din *Porumbac*. Să începe discuția asupra felului cum s'a servit în biserică, la care iau parte: *Di protopop*, preoți *Dragomir Vulcan*, *Giurea* și *Galea*, reflectând *Borza* și *Paștea*. Se dă oțire unor rezoluțiuni ale Preaeneratului Consistor, între cari și aprobarea concluziunii conferenței trecute, prin care câțiva preoți absenți au fost pedepsiți cu câte 30 coroane.

Ca cel mai serios punct al conferenței să poate numi discuția în jurul concubinatelor la care iau parte aproape jumătate dintre cei prezenți. Din această discuție s'a scos la iveală 3 feluri de concubinate: 1.) din nevoie, 2.) din încăpăținare și 3.) din bună voie. Cei dintâi trăiesc în concubinată, fiindcă încă nu sunt divorțați prin lege, sânt săraci, au copii mulți, și au lipsa de ajutor în casă. Apoi vin aceia, cari să căsătorească după legea civilă și nu fac și o nunție bisericăscă și în urmă acei tineri, cari fiind încă obligați la vre-o asentare, nu să pot căsători legal și trăiesc în concubinată. Puroederea preotului față de cei dintâi să fie blândă, ca îndată după terminarea procesului de divorț ei să încheie căsătoria civilă și o nunția bisericăscă, iar față de cei ce nu voiesc să se căsătorească și bisericăscă să se folosească preotul mai întâi de mijloace mai puțin aspre, și numai dacă acestea nu duo la rezultat, să se folosească de mijloace mai severe. La aceștia s'ar recomanda să intervie preotul și în mod indirect, prin mijlocirea rudeniilor. Față de cei din urmă să se porcedă cu toată strictețea și dacă să poate să mijlocească și intervenirea autorităților politice.

Urmează propunerile. Preotul *Crăciun* din *Gâmboc* propune, ca Preaeneratul Consistor să binevoiască a face pașii de lipsă la locurile competente, ca

să beneficieze și preoțimea de 50% reducerea la călătorie pe căile ferate ungare. Părintele protopop — conform promisiunii făcute în conferența învățătoarească — face propunere, ca să contribuie și preoții la înființarea și susținerea bibliotecii pedagogice tractuale cu o taxă anuală de 2 cor., și în schimb să se poată folosi și ei de ea. Aceste propuneri să primesc, asemenea să desaproabă ținuta dușmănoasă a unor foi românești, față de preoțimea, biserică și căpetenia ei.

Locul pentru ținerea conferenței în anul viitor, să primește — la invitarea făcută de *păr. I. Măneșcuța* — să fie Ucea inferioară, iar obiectele să se stabilească de scaunul protopopesc. Părintele *T. Doican* din *Sebeșul inferior* și *I. Matei* din *Sebeșul superior* să pedepsesc au câte 20 cor. pentru absența necuzată.

Exhaurindu-se programul, președintele înleamnă preoțimea la colegialitate, dar mai cu seamă la aceea, ca să vegheze zi și noapte asupra școlii, să țină trează iubirea în popor față de ea și față de mama ei de biserică, căci având iubire și jertfă pentru ele, cu toată vitregia timpului dușmanii nu ne vor birui. Cu această conferența să încheie.

Dela școală suntem invitați la masă la *păr. Vulcan*, unde nu lipsesc nici toatele obicinuite. La revedere în Ucea inferioară! *A. G.*

Dela sate.

Sfințirea bisericii din Sebeșul-superior.

— Raport special. —

Săliște, 17 Noembrie n.

Se mijeste de ziua. Zorile dimineții tot cu mai multă putere împrăștie, pune stăpânire asupra întunerecului de noapte. Încă un șerat de tren vicinal, și ne găsim în stațiunea dorită. Un strigăt de „să trăiască” anunță pe primitori. E o tină și frumoasă ceață de călăreți, împodobită atât ei, cât și călușii, cu tot felul de pozoabe locale. În rânduri de câte doi împinși pe cele vine în numele Domnului și al Excelenței Sale, pe Preaonoratul mandatar arhiepiscopesc, părintele-asesor *Nicolae Ivan*, însoțit de o modestă suită, de arhitectul consistorial *I. Pamfil*, *păr. I. Popa* din *Săliște*, diaconul *A. Galea* din *Porcești* și de un grup de teologi. Învățătorul local în scurte și potrivite cuvinte bineventesează. I se mulțamește.

O depărtare de câțiva kilometri ne desparte numai de sat. Urați în sănii, conduși de călăreți, mănecăm la drum. O privește de tot frumoasă se deschide, ne răpește vederea. Lanțul de munți înalți, în frunte cu bătrânul *Suru* pe deoparte, răsăritul de soare pe de alta, sunt povestitorii, cari prin brăsdăturile de rânduri albe și negre, de pe fețele costice — prin înconjurul de nori gălbui roșietici, de nori muncii și istovii în puteri, spun lupta văzduhului purtată de vânt, care în urma unei vremi vijelioase de-o noapte și mai bine, se muncete să aducă, să înmulțescă iarna timpurie, cu noui vârsări de zăpadă. Ceata de munți, întovărășiți de soare, de astădată nu se lasă biruiți, ci consii și ei de sărbătoarea satelor ce străjuesc, luptă vitejește, înfrâng pe vrșnași și în dimineața zilei, îmbrăcați în razele mândre de soare, plini de triumf, dau ținutul o înfățișare umitoare, sfințiri de biserică o zi de vreme bună, domoală și liniștită — o zi de vreme de prasnice.

Ovațiile multirii din capătul satului îmi rup firul gândirii fantastice. Suntem ejuși. Deschidem casa parohului, de unde după o scurtă rețineră, îmbrăcați în școală cu odjrdii bisericesti, în cântare de tropar, purcedem spre slujba zilei. Slujgesc pe lângă mandatar preoții: *T. Doican* din *Sebeșul-inferior*, *V. Matei* din *Lănoră*, fiul parohului *I. Matei*, *I. Popa* din *Săliște* și diaconul *A. Galea* din *Porcești*.

În ușa progăzei, popor mult din loc și jur, în frunte cu parohul *I. Matei*, care deasemenea îmbrăcat în haine bisericesti, cu sf. Evanghelie în mână, așteaptă pe dl mandatar.

Vrednicul paroh în cuvinte calde, cugetate și bine chibzuite, în numele comitetului și sinodului parohial, salută și primește pe cel aducător de darul sfințirii. Mulțamește lui *D. zeu*, autorităților bisericesti, tuturor contribuitorilor, cu al căror ajutor și jertfă numai, s'a putut înălța și săvârși noul lăcaș dzeesc, s'a putut ajunge la clipele măngăitoare și ferice ale sfințirii.

Preaonor. domn asesor mulțamește celor roșite, dragostii și frumosele primiri, cere ajutorul lui *D. zeu* întru săvârșirea slujbei și a închinării noului edificiu destinațiunii sale.

Trecuți în pace peste toate formalitățile, se începe adevrata slujbă de sfin-

țire. Se cântă cântările orânduite, se încorjoară bis rica, se face sfințirea apei, se sfințește și noua casă, prin stropirea de apă sfințită, se închină slujbei lui D-zeu.

Săvârșită proscomidie, se trece la slujba sf. liturghii. Răspunsurile se dau din partea unui bine aprag de teolog, cari o' o acurateță, și o precizie rară, execută litarghia în 4 voci a maeștrului Dima.

La sfârșitul slujbei Preaonor. domn asesor pe înțelesul obștei spune un prea frumos cuvânt, plin de povețe religioase și naționale. Cuprins sub motto: „Aceasta este ziua, care a făcut-o Domnul, să ne bucurăm și veselim într'ansa“, arată însemnătatea prasniciului, care nu poate fi de alt soi, decât, a bucuriei, ce trebuie s'o simtă, și să bată în toată inima românească, din locurile acestea frumoase. Face istoricul, spune vechimea de 130 ani, când moșii și strămoșii sebeșeni din prima temelie, de care acum harnicii nepoți și strănepoți o adaptează, o măresc, lărgesc o înaltă măsurat cerinții vremilor nouă, o înfrumusețează sau podoabele lor. Spune, că o faptă mai nobilă, mai conștie a credinței de lege și neam nici că puteau săvârși, fiind biserica cel mai scump, cel mai mare bun pentru noi oameni. Ea ni-a păstrat din timpurile cele mai vechi datinele, limba și obiceiurile strămoșești apărându-ni-le în totdeauna de povoiul dușmanilor, cari căutau să ni le răpească. Biserica a fost și este mama adevărată. Deopotrivi primăve pe toți, bogăți și săraci, domni și țărani, stăpân și slugă, bătrân și tânăr, buni și răi, pe toți asupriți și isgoniți, dănd tuturor leacul dorit, al tăriei și, dănd totu în lupta sufletească și trupescă, în lupta națională. Acest sfânt lăcaș este și astăzi, și va fi și mâine limanul mângăierii și al alinării omeniești. Starea avântului plăcută și liniștită aci își găsește adevărata bucurie și fericire, starea săracului, năcăjtit și asuprit, de esamenea aci se mângăie și s'alină în nădejdea unui viitor mai vesel, mai fericit. Renovarea radicală a bisericii, vă aduce nu numai vouă cinste și laudă, ci întregii bisericii și neam românesc, căci prin lăcașul de față biserica și neamul românesc s'a întărit o' cetate, o' cetate.

Cetește scrisul Excelenței Sale înalt-preasfințitului arhiepiscop și metropolit, prin care bunul părinte, amintind pricina neparteicipării în persoană, a adâncilor bătrânețe și a timpului greu de iarnă, spune că deși cu trupul n'a putut lua parte, sufletul e la ei, se bucură și se veselește, cu cece prasnice. Credincioșilor fi le aduce laudă pentru fapta creștinească și jertfa pusă întru înălțarea noului Sion. Cu împărțășirea binecuvântării arhieriești, dorește tuturor ca biserica nouă să le fie lăcaș de mângăiere, fericire și propășire.

În încheierea cuvântului dl comisar le pune la inimă, că atunci, când se vor simți cătuș pe cât reculeși de jertfe aduse bisericii, să-și aducă aminte și de fiica ei, de școală; care fiind înaintată în vârstă, deasemenea va trebui, de nu mâne, poimâne sprijinită și înaltă.

Cu surâsul mângăitor pe față, cu lacrimi în ochi de bucurie, din început până'n sfârșit, cu cea mai mare îngrijire, spre a nu scăpa vre una din părintești învâțături și povețe, s'a ascultat maeștrul cuvânt.

Parohul Mateiu, în numele credincioșilor mulțumește Excelenței Sale înalt-preasfințitului arhiepiscop și metropolit, cât și Preaonor. mandatar pentru părinteștile cuvinte, cât și pentru ostăneala depusă în slujba sfințirii. Spre ostăneala mângăierii cetește pe fiecare credincios cu jertfa adusă bisericii, le mulțumește, rugând pe D-zeu să sporască mult-putinilor lor, ca să nu se cunoască de unde au luat și au dat. Se constată cu bucurie din partea celor de față, că credincioșii bisericii noastre din Sebeșul-superior, au înțeles pe deplin rostul mare și puternic al bisericii, adunându-se din puterile benevole, frumoasa sumă de peste 4000 cor. Laudă și cinste lor!

Noul lăcaș bisericesc e mare, spațios și luminos, se prezintă foarte bine, atât ca exterior cât și interior, așa, că poate sluji spre fala și mândria, nu numai a unui sat de munte, ci chiar a unui oraș. Interiorul e întreg pictat și nu cu o zugrăveală de scăpăre, de spore a pășelilor, ci o zugrăveală orientală serioasă, bine împărțită și bine succasă. Maeștrul, e pictorul Cabadiev, despre care s'a scris în coloanele acestui ziar, adevărându-se totul pe deplin. Cu îngrijirea și conștientă de lipsă, pe lângă frumoasele studii ce posedă și măsura de talent ce i s'a dat de sus, tânărul Cabadiev poate să devină un slugitor de seamă în zugrăveala bisericilor noastre.

Sebeșul-superior e o comună frumoasă, curat românească. Locuitorii se găsesc într-o stare bună, mulțumită îmbrățișării de meserii, cu cari se îndeletnicește partea

cea mai mare din locuitori. Multora le pot sluji locuitorii acestor comune de pildă, că pe lângă mica economie, căci mare nu poate fi, fiind locul Ardealului aproape întreg în mână străinilor, să învețe câte o meserie. Insași zidarul bisericii este un maeștru român și om din loc. Cu bucurie am făcut cunoștință cu acel român isteț, îmbrăcat în straie țărănești și cu atâtea priecere în maeștrii zidăritului.

Masa s'a luat împreună, luând parte pe lângă persoanele oficiale și locale și o samă de conducători bisericești și politici, dimpreună cu soțiile lor, precum și o samă de fruntași din satele învecinate, cari toți au ținut să dea cinste, să înalte prasniciul sfințirii al fraților din vecinătate. La timpul său se vorbesc, se închină. Din partea bravilor noștri teologi se cântă în cor cântece populare și naționale, prin ținuta lor deasă și serioasă se impun, lăsând cele mai bune impresii.

Astfel deurge și se sfârșește un prasniciu cultural, care în simfonia celor de față, deșteaptă nădejdea în ziua de mâine — în ziua cea mare a unei deșteptări generale a satelor noastre.

Ioan Popa,
paroh.

NOUȚĂȚI.

Statificarea catihetilor. În bugetul Anului viitor e trecută o sumă mai însemnată pentru dotarea catihetilor confesionali dela școalele medii de stat. Domnul ministru de culte și instrucțiune publică are adecă intențiunea, — așa cetim într'o foaie maghiară, — de a definitivă, cu salare de profesori ordinari, pe catihetii confesionali, cari au cel puțin câte o sută de elevi la vre-o școală medie de stat.

Sfințire de biserică. Ni se scrie, că în 8 Noemvrie a fost sfințită biserica de nou renovată din Molomfaleu, tractul Orșheului prin dl protopresbiter *Stefan Russu*, ca mandatar al I. P. S. Sale, Arhiepiscopului și Metropolitului nostru *Ioan*. A fost asistat de preoții *Stefan StoicoVICI*, *George Branea* și *Ioan Bobletec*. Domnul protopresbiter a fost o' frumose și instructivă predică poporului, îndemnându-l să aducă jertfele necesare pentru casa Domnului. Poporul a fost apoi stropit cu apă sfințită.

Bine informat. Un confrate din București aduce știrea, că grănicerul *Tatucu* și soția sa au încercat prasnice, prin dl advocat *Stefan Petrovici*, comitetului de administrație al comunității de avere din Caransebeș, și spune apoi, că comitetul a acesta e compus din următorii membri: primul ministru maghiar, ministrul de interne, prefectul județului Caraș-Severin, ajutorul de prefect și prefectii plaurilor *Caransebeș*, *Orșova* și *Bozovici*. Frumos! Vre-un membru al casei domnitoare nu face cumva parte și el din acest comitet, compus de altcum, stimate confrate, numai din grăniceri români?

Militare. Din Viena se scrie, că în timpul cel mai apropiat se vor face mai multe schimbări în conducerea unor corpuri din armata comună. O schimbare se va face și în corpul al 12-lea de armată: Comandantul acestui corp, generalul de cavalerie, Excelența Sa dl *Gaudernak* din Viena va fi trecut la pensiune, iar locul său va fi ocupat de *Hornig*.

† **Achim Maniu**, ofițial superior de contabilitate în armata comună, trecut la pensiune, a decedat Vineri sara în spitalul militar din Sibiu, după lungi suferințe în etate de 65 ani. A fost înmormântat ieri, Duminecă, cu onoruri militare. Odihnească în pace!

Congresul internațional de presă. Comitetul alianței internaționale a societăților de presă a ținut zilele acestea în Paris o ședință, unde s'a hotărât, ca cel mai apropiat congres al presei să se întrunească în Mai anul viitor la Roma. Congresul între alte obiecte va discuta educația următoarelor puncte: secretul redacțional, informațiunile ziarelor și afacerea camerei publicității. La ședința poimantă a luat parte și dl Procopiu, reprezentant al presei române.

Arhiducele Iosif, cum se comunică din Viena, nu va mai fi comandantul brigădei de honvezi nr. 1 din Budapesta, ci va intra în armata comună, fiind numit comandant la diviziunea trupelor de infanterie nr. 32.

Membru pe viață la „Reuniunea sodalilor români Sibieni“, s'a înscris prezidental acele Sibieni, dl Victor Tordășianu, cu taxa de 50 cor. — plătită.

Termenul ultim pentru bancnotele de o mie de florini. Banca austro-ungară o mai primește spre plăți bancnotele de o mie de florini, purtând data de 1 Maiu 1880, numai până la 31 Decemvrie 1910. După acest termen bancnotele amintite își perd valoarea.

Bănci de școală. Se află de vânzare și se pot cumpăra cu prețuri foarte reduse bănci de școală, culturi de desemn și podii mai vechi. Informații mai de aproape la economul seminarial.

Reuniunea femeilor române din Sibiu. Pentru scopurile acestei reuniuni au binevoit a dona I. P. S. Sa mitropolitul Ioan Meșianu 20 cor.; Dl Alexandru Lebu 20 cor.; mai multe dșoare 16 cor.; Dl Dr. Nicolau Ittu 15 cor.; Dl Dr. Ilarion Pașcariu 5 cor. Dl Pavel deșoare 2 cor. Dna Ana Păso 2 cor.; Dni Emanuil Ungurianu, Timișoara, și Dr. Victor Poruțiu Cluj, câte 10 cor. S'au înscris membri pe viață: Dna Maria Dr. Monția, Șiria, Dna Elena Dr. Germana, Șercaia, instituțiile de credit „Șercaiana și „Luceafărul“ solvind câte 40 cor.; iar membri ordinari: Dna Beti Dr. Pralea, Șercaia, Dora Dr. Decian, Șercaia, Elvira Dr. Neamțu, Șercaia, și Dr. George Popescu, Turda, solvind câte 4 cor.

Dl Dr. B. Baștiota, medic specialist în morburile febrei, aduce la cunoștință că după o praxă mai îndelungată la clinicele din Cluj, Budapesta și Viena, s'a stabilit în Cluj (Kolozsvár), strada Ferenc Iózzef nr. 6. (langosvater, „Urania“) unde ordineză între orele 8—10 a. m., 3—5 p. m. Celor din provincie, cari doresc să cercezeze clinicile din Cluj sau să consulteze vr'un profesor de specialitate dela clinicele din loc, le dă îndrumările de lipsă.

Numărătoarea din urmă în Statele Unite ale Americii arată o populațiune de 93 milioane și jumătate. Creșterea în ultimul deceniu este de 17 milioane.

Ceasornic care vorbește. În Berna Elveției, în patria veche a ceasornicării, s'a construit acum un orologiu, care nu numai bate și arată ceasurile, ci le și vestește cu glas de om. Mașinaria orologiuului este adecă pusă în legătură cu un mic fonograf, care tot la un sfert de oră, cu o voce delicată feminină, anunță câte ore sunt. Aparatul este construit așa, că poate funcționa și fără a vesti orele.

Schimbare de religie. Din Berlin se vestește, că la autoritățile bisericii reformate din capitala germană s'au prezentat numărăroși credincioși, care voese să-și părăsească religia. Mișcarea aceasta s'a început în Aprilie și durează până astăzi. În acest restimp au părăsit biserica reformată din Berlin peste șapte mii de persoane.

Opt ore de muncă pe zi. Secția de lucrări ale camerei franceze a hotărât să pornească pertractări cu guvernele străine privitor la durata de opt ore de muncă pentru lucrători.

Stelele Africei. Numirea aceasta s'a dat acum celor două bucăți de diamant, care fac proptietatea coroanei engleze, și care au aloptuit diamantul Kullinan. Bucata cea mai mare a diamantului, dăruit de uniunea sud-africană, cântărește 516 carate și este așezată în sceptrul regesc, iar bucata a două este pusă în coroana regilor. Se știe, că diamantele acestea sunt cele mai mari și cele mai prețioase între toate pietrele scumpe ale domnitorilor din lumea întreagă.

Obiecte scumpe. Colecționarea de obiecte și mărunțșuri, întrebunțate de oameni renumiți, este un obicei foarte vechi. Înainte vreme, întocmai ca în zilele noastre, amatorii plăteau sume fabuloase pentru a-și spori colecțiile cu articole prețioase. Pentru cuirasa lui Carol al XII lea purtată în lupta dela Poltava, s'au plătit în 1826 la Edinburg 550 de mii de franci. Două condeie de ale lui Walter Scott s'au vândut cu 90 de mii de franci. O pălărie de a lui Napoleon cel mare s'a dat cu 2500 franci. Căpățâna filozofului francez Descartes s'a licitat cu o sută de franci.

La fondul Andreiu baron de Șaguna pentru ajutorarea văduvelor și orfanilor al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, au mai dăruit: Maria Rusu n. Chidu, în amintirea tatălui său Ilie D. Chidu, 1 cor.; Miron Bucăș, cand. de drept 20 bani; Vasile Bran, învățăcel frazelar, 1 cor.; Dem. Vidrighin, coșsaral fil. „Lumina“ (M. Oșorhei) și soția sa Haretti n. Pop, 1 cor. și Miorica Tordășianu, 10 bani.

O copilă inteligentă, absolventă a școalelor de fete din Kecskemét și Cluj, știe lucrul de mână, și e în stare a da lecții din limba maghiară, caută aplicare în vre-o familie bună românească. A se adresa domnului paroh Moisească, în Sărpetac, p. u. Sighișoara (Segesvár).

Inaugurare. Viena și-a inaugurat în 2 Decemvrie, în fața de apadă a Maestății Sale Monarhului, noul palat care a costat 90 de milioane coroane.

Pentru țărânie. De curând răposatul scriitor Tolstoi a lăsat unele dispoziiți privitoare la lucrările sale inedite. Marele om dorește, ca fiica sa Alexandra să cumpere proprietatea dela Iasnaia Poliana din venitele ce vor rezulta în urma primei edițiuni a scrierilor sale inedite; ear pământul cumpărat să l cedeze țărânilor de acolo. Tolstoi a mai hotărât, ca edițiile următoare ale scrierilor sale să treacă în proprietatea comună a lumii întregi.

Noul ministru de externe la Rusia, dl *Sasonov*, care a luat locul dlui *Izvolski*, va face o' o călătorie la Londra și de acolo la Paris. Se crede, că noul ministru de externe rusesc va veni și la Viena, unde de câțiva ani n'au avut loc întrevederi de miniștri rusești și austro-ungari de externe.

Familii alungate. În săptămâna trecută s'a petrecut un fapt, care a produs multă agitare în capitala ungară. Treizeci de familii de muncitori, compuse din aproape trei sute de persoane, bărbăni, femei și copii, au fost scoase cu forța din locuințele, ce le aveau în clădirea numită „Șapte case“. Luacării înclădirea numită „Șapte case“ au fost înclădirea numită „Șapte case“. Luacării înclădirea numită „Șapte case“ au fost înclădirea numită „Șapte case“.

Modificarea legii de presă în Serbia. Din Belgrad vine știrea, că ministrul de interne a înaintat scupștinei un proiect cu privire la modificarea legii de presă sârbești. Este vorba, ca pe viitor să se înăsprească pedepsele pentru delictele de presă. Măsurile de înăsprire se motivează cu faptul, că unele ziare fac mare abuz de libertatea presei, și lucrul acesta nu se poate pedepsi pe temeiul legilor actuale. Așa bună oră, sunt ziare care aduc cele mai grele ofense membrilor din familia regală, funcționarilor de stat, oamenilor politici și particularilor, fără a legea să poată să pedepsească pe cei vinovați. În cerouri politice se aproabă reforma proiectată, — deși mulți se tem, că măsurile nouă vor restrânge libertatea de presă, și nu va fi cu puțință să se dea publicității abuzurile comise de funcționarii publici.

Cărți și reviste.

Candela, foaie bisericescă-literară, nr. 11 pe Noemvrie 1910 cuprinde: Epistola lui Iuda, de Dr. V. Gheorghiu. Virtutea creștină, de Dr. Morar. Profetul Malachie, de Dr. S. O. Isopescu. Text rusesc. Comunicări. Intrebări și cazuri pastorale. Cronici.

„Calindariul poporului“ pe anul 1911 a apărut, în editura tipografiei *Bratu* din Sibiu. Are un cuprins foarte bogat și multe ilustrații. Partea literară e bine îngrijită. Prețul unui exemplar 40 fileri plus 5 fileri porto. Să se ceară dela administrația „Foaiei Poporului“ în Sibiu (Nagy-szöben).

Teatru.

Sâmbătă s'a dat „*Die lustigen Weiber von Windsor*“, comedie, Duminecă d. a. „*Der fidele Bauer*“, operetă și sara „*Das kleine Chokoladenmäddchen*“, comedie. Astăzi se dă „*Die lustigen Witwe*“, operetă, și mâne „*Die Heimath*“, dramă.

Poșta redacției.

Dlul I. B. în N. Mulțumita publică se va lua, dar atunci, când dispunem de loc. Acum suntem îngrămădiți cu material de altă natură.

Nr. 104/1910. Of. par. (475) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu dela școala rom. gr. or. din parohia **Lepindea** tractul protopresbiterial Târnava, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele: 1000 coroane salariu și anume: 600 coroane din repartitie; 400 coroane dela stat sumă votată cu Nr. Minist. 40.363/1910. Cuartir în natură constătoriu din două odăi padimentate, culină cămară grădină și un stânjîn de lemne.

Cvencuenalele se socotesc după un serviciu neîntrerupt de cinci ani la această școală.

Spre orientare să comunică celor interesați cumcă edificiul școlar este nou numai de acum terminat și este zidit după unul dintre cele mai moderne planuri din colecțiunea ministerială.

Sala de învățământ este provăzută cu toate recvizitele și mobilierul impus de noua lege școlară.

Doritorii de a ocupa acest post de învățătoriu au să și aștearnă petițiunile conform legilor din vigoare la oficiul protopresbiterial gr. ort. în Cetatea de baltă u. p. Kükülovár și să se prezenteze în comună spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipie fiind cântăreții și cei-ce posed muzica vocală preferiți.

Lepindea, din ședința comitetului par. gr. ort. rom. ținută la 31 Octomvrie v. 1910.

Iuliu Holder   **Koros Vichentii**
prez.

Nr. 875/1910.

Vidi:

Nicolae Todoran
protopop.

Nr. 774/1910. (470) 2-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățător la școala din comuna **Ormindea**, se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental de 1000 cor. din repartitie.

2. Locuință în natură.

3. Grădină în mărime de 400□.

4. Relut de lemne în sumă de 96 cor. din cassa comunală, din care are a se încălzi și sala de învățământ.

5. A treia parte din venitul cantoral.

6. Dela înmormântări, unde va fi pofit 1 cor. de fiecare caz.

Cvencuenalele se vor socoti numai după serviciul neîntrerupt la aceasta școală. Cel ales va fi îndatorat a provedea instrucțiunea în cursul de toate zilele și din religie. A instrua pe elevi în cântările bisericesti, ai conduce în Duminecele și sărbătorile de peste an la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice. A ținea o strană de cântăreți. Concurenții cari vor ști să instrueze cor bărbătesc de adulți vor fi preferiți.

Doritori de a ocupa acest post au să și înainteze în termenul deschis rugările, ajustate conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Zandrului în conțelegere cu comitetul parohial. Brad, la 8 Noemvrie 1910.

Vasilii Damian
protopresbiter.

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala noastră confesională **Turnișor** prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Teleg. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post învățătoresc sunt:

Salarul fundamental 1000 cor. din cari 498 cor. dela biserică și din repartitie dela popor, 125 cor. ajutor dela comuna politică, 377 cor. ajutor dela stat și 3 stângini de lemne computeate în 72 cor. din care va încălzi și în sala de învățământ. Cvencuenalele dela stat. Cuartir în edificiul școlăii și relut de grădină 20 cor. Concurenții au să dovedească că au calificațiunea prescrisă de lege.

Învățătorul ales este dator a provedea cantoralul în biserică, ear în Dumineci și sărbători când nu cântă corul a conduce și a cânta cu elevii școlăii în biserică.

Concurenții au a înainta cererile concursuale inzestrate cu documentele recerete în termenul deschis subsemnatului Of. protopresbiterial, având a se prezenta în una din Dumineci sau sărbători în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti. Să observă că cei cu aptitudini muzicale vor fi preferiți.

Turnișor, 3 Noemvrie 1910.

Nicolae Parău   **Ilie Parău**
president.   notar.

Nr. 430/1910 prot.

Sibiu, în 5 Noemvrie 1910.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

(463) 3-3

Nr. 778/1910. (468) 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos însemnate se scrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ și anume:

1. **Preșmer**, un post de învățător cu salar anual de 1000 cor. și anume 600 cor. dela biserică, iar restul precum și cuincuenalele prescrise de lege din ajutor, ce să va cere dela stat. Cuartir natural dela biserică. Învățătorul e dator a forma și conduce cor bisericesc cu tinerimea școlară și la caz că se va forma vre-o orhestră să o conducă.

După abzicerea cantorului actual, cel ales e dator a îndeplini și funcțiunea de cantor în și afară de biserică cu săptămâna, și a instrua elevii în școala de repetiție fără altă remunerațiune.

2. **Măgheruș**, un post de învățător cu salar de 1000 cor., cuartir în edificiul școlăii, 1/4 jugăr grădină lângă curtea școlăii și trei stângini de lemne, tăiate în pădure cari are să și le aducă învățătorul pe sepele sale.

Dela învățătorul ales se cere să instrueze elevii și în școala de repetiție, precum și a cânta cu copii în biserică la sfânta liturgie, fără altă remunerațiune.

Dacă va forma cor cu tinerimea adultă, va fi separat remunerat.

Candidații, cari pe lângă calificațiunea preserisă de lege posed și cunoștința limbii germane vor fi preferiți.

Ceice doresc a ocupa unul die aceste posturi să vor prezenta în una din Dumineci sau sărbători în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti și a face cunoștință și cu poporul.

Concursurile instruite cu toate documentele cerute de regulamentul nostru școlar să se înainteze subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat, cele întrate după termen, precum și acelea, din cari lipsește vre-un document recent de regulament, nu se vor lua în considerare.

Brașov, în 30 Octomvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial al tractului Brașov în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Ioan Hamsea
protopop.

Câștigul cel mai mare ev. 600,000 M.	Anunț de noroc!	Câștigurile le garantează statul.
Prima tragere la 15 Decemvrie.		
Invitare la participarea Șanselor de câștig garantate de statul Hamburg marelui loterii de bani în care		
9 mil. 841,476 Mărci cu siguranță trebuie câștigate!		
Câștigul cel mai mare într'un caz foarte norocos:		
Mărci 600,000		
anume:	Câșt. principale a	
Mărci 560,000	Mărci 300,000	
" 550,000	" 200,000	
" 540,000	" 100,000	
" 530,000	" 60,000	
" 520,000	" 50,000	
" 515,000	" 45,000	
" 510,000	" 40,000	
" 305,000	" 30,000	
" 303,000	" 20,000	
" 302,000	" 15,000	
"	" 10,000	

g. a. m. d.
In total conține loteria, care constă din 7 clase, 100,000 losuri cu 48,405 câștiguri și 8 premii, așa că aproape

Jumătate din toate losurile trebuie să câștige.

Câștigurile se urcă clasă cu clasă și anume cel mai mare câștig din cl. I. e event. M. 50,000, acela al cl. a 7-a event. M. 600,000.

Prețul oficios al losurilor cl. I. sunt:

Los întreg M. 6 (K 7)	Jumăt. de los M. 3 (K 3-50)	Sfert de los M. 1-50 (K 1-75)
-----------------------	-----------------------------	-------------------------------

Planul oficios de tragere provăzut cu emblema statului, din care se văd depunerile pentru următoarele clase, precum și lista exactă a câștigurilor, le trimite la cerere înainte gratis și franco.

Fiecare participant primește după tragere lista oficioasă de tragere.

Câștigurile se solvesc prompt pe garanția statului. Totodată rog comande cel mult până în

15 Decemvrie.

Samuel Heckscher senr.

Cassă de bancă în Hamburg 36.

A se rupe aci.

Coupon de com. cătră Dl **Samuel Heckscher senr** Cassă de bancă, Hamburg 36.

Trimiteți-mi { un los întreg a M. 6 - (K 7-)
" de jum. a M. 3 - (K 3-50)
" un sfert de los a M. 1-50 (K 1-75)

Adresa: .....

Suma o primiți alăturat) Ce nu corespunde a Prin mandat postal) se șterge. Rădicați-o prin ramburs)

(409) 12-14

Nr. 534-1910. [469] 2-3

Concurs.

Sistemizându-se în parohia **Criciu** (cl. II.) post de capelan, cu drept de succesiune, pe lângă parohul actual **George Muncușiu**, prin aceasta să scrie, — pentru acest post — concurs, cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Capelanul va beneficia de jumătatea tuturor venitelor parohiei specificate în coala B.

Cererile de concurs să vor înainta subsemnatului oficiu, în termenul susindicat, îndatorându-se concurenții a se prezenta în vre-o Duminecă sau sărbătoare, la biserică, — pe lângă restricțiunile reglementare, — spre a și arăta destoinicia în cântare și predicare.

Alba-Julia, 10 Noemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial în conțelegere cu sinodul parohial (Ş. 6. din Reg. pentru parohii).

Ioan Teculescu,
protopresbiter.

Nr. 869/1910. (471) 2-3

Concurs.

La postul vacant de învățător dela școala confesională română gr. or. din **Beșinău** se publică concurs cu termen de 30 zile dela datul primei publicări.

Salarul fundamental dela biserică 600 cor. și cvartir în natură, lemne de foc și eventual ajutor de stat.

Doritorii de a obține acest post au de a-și înainta rugările de concurs în sensul regulamentului în timpul sur arătat sub semnatului oficiului și a se prezenta poporului în vre-o Duminecă.

Alesul va avea să conducă tineretul școlar la biserică Dumineca și sărbătoarea dând răspunsurile la liturgie, precum și la vecer înie în presara sărbătorilor și a Duminecilor, chiar și în feriile de vară.

Cvencuenalele se vor solvi numai după un serviciu de 5 ani în această stațiune.

Mercuria, la 10 Noemvrie 1910.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al Mercuriei.

Avr. S Pecurariu
protopresbiter.

Nr. 425/1919 of. ppres. [472] 3-3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de capelan cu drept de succesiune în parohia de ol. a III-a **Vima-mică** protopresbiterial Cetății-de-piatră, prin aceasta să publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiale fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul indicat. Concurenții se pot face cunoscuți poporului pe lângă observarea dispozițiilor din regulamentul pentru parohii.

Lăpușul-unguresc, 20 Sept. 1910.

Oficiul protopresbiterial al Cetății-de-piatră în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Vasile Duma
protopresbiter.

Viță de vie altoită

expediază sorte curate, sub garanție, în sortiment bogat, de ani cunoscuta și solida firmă:

Prima plantatiune de viie de pe Târnava. Proprietar: **FR. CASPARI**, Mediaș Nr. 62 (Transilvania).

Rog a cere catalog gratuit! Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării și poate deci fiecare posesor de vie a și cere în formațiuni despre soliditatea numitei firme, dela persoane cunoscute. [383] 9-25

Unde se pot procura

REVERENZI

croite cu chic și lucrate bine? Numai la

IOAN PETRAȘCU

măestru croitor, Sibiu, Str. Cisnădiei Nr. 30,

pentru că el le croește foarte bine și pe lângă că le lucră din material bun le face și cu un preț de tot moderat și la caz de urgență le poate face în timpul cel mai scurt posibil.

Să mergem dar la el, să sprijinim industria românească, căci numai astfel putem deveni tari și mari! [94] 48-52

Telefon 172.

Vindecă beția,

înainte de ce bețivul vatămă legea.

Scapă-l înainte de ce alcoolul îi ruinează sănătatea, pofta de muncă și averea, sau înainte de ce moartea face imposibilă scăparea.

Alcolinul e un surogat pentru alcool și ajută, ca beuturul să se scărbească de beuturi alcoolice.

Alcolinul e cu totul **nestriecăcios** și ajută atât de intensiv, încât și marii beuturi nici când nu recad.

Alcolinul e cea mai nouă invenție a științei în direcția aceasta și același a scăpat mii de oameni din lipsă, mizerie și ruina.

Alcolinul e un preparat ușor de descompus, care de ex. femeia îl poate pune în dejunul bărbatului său, fără ca el să observe ceva. În cele mai multe cazuri respectivul nici nu înțelege, de ce nu mai poate suporta spirtul, ci crede că beutura prea multă e cauza acesteia, tocmai cum anumite mâncări le urăști, dacă le-ai gustat prea mult.

Alcolinul să-l de-a fiecare tată fiului său, studentului, înainte de ce cade la examen, și dacă nu e aplicat spre beutură, totuși alcoolul îi strică creierul. În general toți cari n-au destulă putere de voință de-a se reținea dela beuturi alcoolice, să ia o doză de Alcolin. Același e cu totul nestriecăcios. Respectivul își conservă sănătatea și cruță mulți bani, cari altcum îi cheltuește pe vin, bere, rachiu sau liquer. (387) 10-10

Preparatul Alcolin costă **10 cor.** și se trimite după solvire anticipativă sau prin ramburs numai prin:

Alcolin Institut, Copenhaga 1877 Danemarca.

Epistolele sunt a se franca cu 25 b., cartele postale cu 10 bani.